

جنبه های آماری تعیین حداقل مزد^۱

مترجم: مهرداد (دهه) فوق لیسانس ریاضی کاربردی

خلاصه

این مقاله بر اساس مطالب ارایه شده توسط روبرت پمبر در کارگاه آموزشی ملی حداقل مزد، برای کارگران کشاورزی در کاتماندو نپال، در ۵ ژانویه ۱۹۹۶ و همچنین بر اساس مقاله‌ای با نام "سیاست‌های تعیین مزد: نتایج جمع‌آوری داده‌های مزد" نوشته آقای ایروود^۲ (پژوهشنامه آمارهای کار ۱۹۹۲-۲) شکل گرفته است. این مقاله شرح مختصری درباره انواع و منابع داده‌های آماری، که احتمالاً در زمان تعیین و بازنگری حداقل مزد در یک کشور مورد نیاز است، ارایه می‌دهد. ضروریات آماری تعیین مزد می‌تواند سایر کشورها را در توسعه نظام آماری خود، برای هدفی مشابه یاری داده و راهنمایی کند.

۱- مقدمه

نظام حداقل مزد، به هر شکلی که باشد، تنها بر اساس آمارهای به‌هنگام، قابل اعتماد و منظم از انواع مختلف اطلاعات شامل درآمد، مردها، قیمت‌ها و ویژگی‌های مزدبگیران (جنسیت، شغل، سطح مهارت و ...)، می‌تواند اجرا شود. این مقاله مسایل آماری مرتبط با تعیین حداقل مزد را بررسی نموده و توصیه‌هایی برای برنامه‌ریزی آماری جهت پشتیبانی از این هدف ارایه می‌دهد. بخش ۲ اهداف تعیین حداقل مزد را تشریح می‌نماید، بخش ۳ خلاصه‌ای از معیارهای تعیین حداقل مزد را ارایه

داده و بخش ۴ راجع به روش‌ها و نظام‌های تعیین یا تعدیل حداقل مزد می‌باشد. هر سه بخش آمارهایی را مطرح می‌کنند که برای پشتیبانی از تعیین مزد مورد نیاز است. بخش ۵ منابع داده مختلفی که ممکن است برای تولید این آمارها بکار گرفته شود، را شرح می‌دهد.

۲- هدف تنظیم حداقل مزد

هدف تعیین حداقل مزد، همانگونه که در مقاله‌نامه تعیین حداقل مزد ILO^۳ در سال ۱۹۷۰ (شماره ۱۳۱) و توصیه‌نامه شماره ۱۳۵ بیان شده، فراهم کردن حمایت اجتماعی لازم برای مزدبگیران بر حسب حداقل سطوح مجاز مزد می‌باشد. این هدف به صورت ضمنی یا صریح در مقاله‌نامه قبلی ILO به شماره ۲۶ و توصیه‌نامه شماره ۳۰ (قابل اجرا در بخش تجارت و بازرگانی) و مقاله‌نامه شماره ۹۹ و توصیه‌نامه شماره ۸۹ (قابل اجرا در بخش کشاورزی) نیز مطرح شده است، که در آنها تصریح شده که حداقل مزد نباید کمتر از مقداری که برای تامین معاش کارگر و خانواده‌اش کفایت کند، تعیین شود.

حداقل مزد همراه با سایر سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی با هدف کاهش فقر و برآورده ساختن نیازهای اساسی شکل می‌گیرد. مفهوم حداقل مزد مرتبط با کار است، هرچند با "حداقل درآمد" که برای تضمین حداقل شرایط

زندگی، صرف نظر از اینکه فرد دارای شغلی باشد که از آن مزد دریافت کند، تفاوت دارد. تعیین حداقل مزد به تنهایی برای غلبه بر فقر^۴ و تامین حداقل نیازهای همه کارگران کافی نیست، اما سطحی از مزد را تعیین می‌کند که پرداخت کمتر از آن ممکن نیست، و عملکرد آن بوسیله قانون تضمین شده است.

حداقل مزد پاداش‌ها یا مزایای قطعی که بصورت نقدی یا جنسی، بصورت مستقیم یا غیر مستقیم از سوی کارفرما به کارگر، برای انجام کار پرداخت می‌شود را مستثنی می‌سازد. به علاوه، اغلب برای برخی از کارگران (مانند آنهایی که کمتر از تعداد ساعات معینی کار می‌کنند) یا فعالیت‌های خاصی بکار نمی‌رود. بنابراین انواع آمار و منابع آماری مختلف مورد نیاز برای تعیین و یا تعدیل حداقل مزد باید بر اساس این جنبه‌های مختلف شکل‌گیری مزد، تهیه شود.

۳- معیارهای تعیین حداقل مزد

شش معیار، یا گروهی از عوامل، در توصیه‌نامه شماره ۱۳۵ برای تعیین سطح حداقل مزد، مطرح شده است. این معیارها عبارتند از:

- معیار ۱: نیازهای کارگران و خانواده‌های آنها
- معیار ۲: سطح عمومی مردها در کشور
- معیار ۳: هزینه زندگی و تغییرات آن
- معیار ۴: مزایای تامین اجتماعی

معیار ۵: استانداردهای نسبی زندگی سایر گروه‌های اجتماعی

معیار ۶: عوامل اقتصادی، که شامل ضروریات توسعه اقتصادی، سطوح بهره‌وری و سطح اشتغال می‌باشد. همچنین این معیار شامل توانایی پرداخت کارفرمایان به همان صورتی که استار^۵ (۱۹۹۳) مطرح کرده نیز می‌باشد.

چه نوع آمارهایی برای اندازه‌گیری این معیارها مورد نیاز است؟ چگونه ممکن است این اطلاعات توسط نظامی مناسب از آمارهای کار مهیا شود؟

پاسخ‌های ارایه شده به این سوالات، باید با احتیاط و قضاوت همراه باشد. برای بیشتر کشورها، داده‌های توصیه شده ممکن است در دسترس نباشند، در حالی که در سایر کشورها، ممکن است داده‌ها بیشتر از حد بیان شده موجود باشد. به علاوه، کشورها ممکن است برخی از معیارهای ذکر شده را برای تعیین سطوح حداقل مزد به کار گیرند. آمارها و روش‌هایی که در ادامه مقاله بحث می‌شود، در اصل مربوط به کشورهای در حال توسعه با نظامی ابتدایی از آمارهای بازار کار می‌باشد و می‌تواند این کشورها را برای شناخت اولویت‌های آماری برای تعیین حداقل مزد یاری دهد.

۳-۱- آمارهای مورد نیاز برای معیار ۱ نیازهای اساسی کارگران و خانواده‌های آنها

سطوح فقر و نیازهای اساسی خانوارها (به‌ویژه خانوارهایی که درآمدشان از مزدبگیری است) می‌تواند با استفاده از موارد زیر اندازه‌گیری شود:

- داده‌های متوسط مصرف خانوارهای کم‌درآمد، از خدمات و کالاهای مصرفی مختلف خانوار^۶
- داده‌های مرتبط، مانند بعد و ترکیب خانوار، با تاکید ویژه بر خانوارهای کم‌درآمد

• مزد پرداختی جاری به کارگران غیرماهر

• توزیع درآمد خانوارهایی که درآمدشان از مزدبگیری است

• متوسط سطوح درآمد خانوارهایی که درآمدشان از مزدبگیری است

خانوارهایی احتمال بیشتری دارد از تعیین حداقل مزد بهره‌مند گردند که درآمد اصلی آنها از مزدبگیری توسط فردی غیر ماهر باشد، و این گروه از خانوارها باید در تجزیه و تحلیل آماری تعیین حداقل مزد مورد توجه بیشتری قرار گیرند. آمارهای ذکر شده می‌تواند به‌راحتی از آمارگیری‌های هزینه و درآمد خانوار بدست آیند. این منبع و سایر منابع داده‌ای در بخش ۵ با جزئیات بیشتری تشریح و ارزیابی می‌گردند.

همچنین بیشتر این آمارها را می‌توان از رکوردهای اداری (رکوردهای مالیات بر درآمد، گزارش‌های طرح تامین اجتماعی و گزارش‌های تهیه شده توسط بازرسان مزدی) گردآوری نمود. نظام اداری به عنوان منبع آمارهای کار در بخش ۵ این مقاله و در ILO/EASMAT (۱۹۹۷) مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

آمارگیری‌های خانوار و سرشماری‌های جمعیت نیز، اطلاعاتی از متوسط بعد خانوار (متوسط تعداد افراد) در خانوارهای با ویژگی‌های مختلف فراهم می‌کنند و در زمان ارزیابی نیازهای اساسی، سطوح تغذیه، کفایت درآمد، این اطلاعات تکمیلی مفید خواهد بود.

۳-۲- آمارهای مورد نیاز برای معیار ۲ سطح عمومی مزد در کشور

در حالی که مفهوم "مزدها و درآمدهای قابل مقایسه" ممکن است در متون قانونی دارای مزیت‌های مشابه سایر معیارهای تعیین حداقل مزد نباشد، ولی اغلب در عمل اهمیت دارد، و در بعضی مواقع در زمان تصمیم‌سازی مورد توجه قرار می‌گیرد. آزمون تفصیلی شاخص‌های موجود مزد و سایر سطوح درآمدی کارگرانی که احتمالاً سریع‌تر تحت تاثیر قرار می‌گیرند، و سایر گروه‌های کارگران قابل مقایسه، نقطه طبیعی

شروع تعیین حداقل مزد است. زمانی که الگوی موجود مزدها و درآمدها تثبیت شد، می‌توان درباره سطح مناسب حداقل مزد، با در نظر گرفتن سایر معیارها مانند توانایی پرداخت و نیازهای کارگران، قضاوت نمود.

بعد از آن که حداقل مزد تعیین شد، باید بصورت دوره‌ای تعدیل گردد. این امر اغلب توسط رجوع به متوسط مزدها، با ثابت نگاه داشتن نسبت بین حداقل مزد و سطوح مزدی، انجام می‌شود. همچنین ضروری است که تعداد کارگرانی که در سطح حداقل مزد یا نزدیک آن درآمد دارند، را برای ارزیابی تاثیر افزایش حداقل مزد بر لیست پرداخت مزد بدانیم.

سطح عمومی مزدها در یک کشور توسط آمارهایی از متوسط مزدهایی که بر حسب جنسیت، شاخه فعالیت اقتصادی (گروه صنعتی)، گروه شغلی و مکان طبقه‌بندی شده است، بهتر اندازه‌گیری می‌شود.

این آمارها در سرشماری‌ها و آمارگیری‌های کارگاهی بهتر جمع‌آوری می‌گردد، زیرا کارگاه‌ها در زمان گزارش‌گیری می‌توانند توسط رکوردهای تجاری ترسیم گردند. همانطور که اشاره شد، اینگونه اطلاعات می‌توانند از آمارگیری‌های خانوار، ولی با سطح دقت کمتری (در نتیجه فقدان نگهداری کافی رکوردها) نیز بدست آید.

آمارهای مزد پرداختی جاری به کارگران غیر ماهر در ارزیابی کفایت مزد، و نیاز به حداقل مزد و کفایت آن سودمند است. آمارهای مزد کارگران غیر ماهر می‌تواند از سه منبع مختلف بدست آید:

- آمارگیری‌های کارگاهی از مزد
- آمارگیری‌های هزینه و درآمد خانوار
- گزارش‌های بازرسان کار

۳-۳- آمارهای مورد نیاز برای معیار ۳ هزینه زندگی و تغییرات آن

شاخص‌های تغییر در "هزینه زندگی"، یا بطور دقیق‌تر تغییر در ارزش مجموع سبد خاصی از کالاها و خدمات مصرفی خانوار، نسبت به

• متوسط هزینه، برای گروه‌های مختلف اجتماعی، در کل و در گروه‌های مختلفی از کالاها و خدمات خانوار؛

• سایر شاخص‌های استانداردهای زندگی (متوسط تعداد اتاق‌های مسکونی، نسبت اجاره مسکن خانوارها، متوسط تعداد اعضاء خانوار در هر اتاق، نوع ماده دیوارها و سقف، نسبت اعضاء خانوار با تحصیلات بالاتر از مقدماتی و مانند آن).

تعریف گروه‌های مختلف اجتماعی از کشوری به کشور دیگر متفاوت است، و ممکن است شامل خانوارهای با والدین مجرد، زندانی، مسن یا سایر گروه‌های آسیب‌پذیر باشد.

شاخص‌های استاندارد زندگی توسط آمارگیری‌های هزینه و درآمد خانوار بهتر فراهم می‌شود، اما ممکن است از سایر آمارهای خانوار و منابع اداری مکمل (مانند رکوردهای تامین اجتماعی) نیز بدست آید.

۳-۶- آمارهای مورد نیاز برای معیار ۶ عوامل

اقتصادی، شامل ضروریات توسعه

اقتصادی، توانایی پرداخت کارفرمایان،

سطوح بهره‌وری و سطح اشتغال

شاخص‌های توسعه اقتصادی متفاوت هستند و از عهده این مقاله خارج است که شاخص‌های مختلف را شناسایی و تشریح کند. بیشتر تحلیل‌گران بر این باورند که شاخص‌های اقتصادی زیر باید در نظر گرفته شوند و توسط برآوردهای حساب‌های ملی تولید شده در هر کشور در دسترس باشند:

- سرانه تغییرات در تولید ناخالص داخلی (GDP)^۷ به قیمت ثابت؛
- تغییرات در نسبت GDP برحسب بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات؛

می‌گردد نیز منجر می‌شود (پانوشتهای قبلی را ببینید).

۳-۴- آمارهای مورد نیاز برای معیار ۴ مزایای تامین اجتماعی

دستیابی به مزایای تامین اجتماعی و سایر سیاست‌های کاهش فقر، معیار مهمی در تعیین حداقل مزد است. برای این هدف، آمارهای زیر مورد نیاز است:

- متوسط مزایای پرداختی به استفاده‌کنندگان از مزایا
- توزیع مزایای پرداختی (تعداد استفاده‌کنندگان طبقه‌بندی شده بر اساس سطح مزایا).

همچنین این آمارها می‌توانند بر اساس ویژگی‌های استفاده‌کنندگان از مزایا (جنسیت، سن، وضع ناتوانی، وضع فعالیت اقتصادی و مانند آن) برای تشخیص استفاده‌کنندگان ناتوان، مسن و سایرین از آنهايي که حداقل مزد را در حد کفایت دریافت می‌کنند، طبقه‌بندی شوند.

داده‌هایی که بر اساس رکوردهای نظام تامین اجتماعی (یا موارد مرتبط) شکل گرفته است، منبع مناسب‌تری برای این اطلاعات است. گرچه آمارگیری‌های هزینه و درآمد خانوار نیز ممکن است اطلاعاتی از منابع درآمد (به شرط اعتبار گزارش) فراهم سازد و دارای این مزیت نیز هست، که اطلاعات مکمل و مفیدی درباره دریافت چنین کمک‌هایی در خانوارها، مهیا می‌سازد.

۳-۵- آمارهای مورد نیاز برای معیار ۵

استانداردهای نسبی زندگی سایر گروه‌های اجتماعی

- این معیار را می‌توان توسط آمارهای زیر اندازه گرفت؛
- متوسط درآمد و توزیع درآمد گروه‌های مختلف اجتماعی؛

خود "هزینه زندگی" (هرچند تعریف شده باشد) کاربرد بیشتری دارد.

برخی کشورها گزارش‌های منظمی از متوسط قیمت تعداد منتخبی از کالاها و خدمات مصرفی خانوار تولید می‌کنند، و این قیمت‌ها می‌تواند ورودی مفیدی برای تعیین حداقل مزد باشد.

متوسط هزینه بر حسب انواع خاص خانوارها (مانند خانوارهای شامل دو فرد بزرگسال و دو کودک بطوری که مزد منبع اصلی درآمد آنها بوده و سرپرست خانوار کارگری غیرماهر باشد) نیز می‌تواند در تعیین سطوح حداقل مزد در نظر گرفته شود. آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار، با نمونه‌ای به اندازه کافی (مطالب بعدی را ببینید) این داده‌ها را فراهم می‌کند.

تغییر در سطوح قیمت‌ها (بر خلاف سطح مطلق قیمت‌ها) توسط شاخص قیمت مصرفی اندازه‌گیری می‌شود. بیشتر کشورها شاخص بهای مصرفی را با توجه به سطوح قیمت‌هایی که رفاه و نیازهای اساسی خانوارهای مزدبگیران کم‌درآمد را تحت تاثیر قرار می‌دهد، اندازه‌گیری می‌کنند. چنین شاخصی احتمالاً برای افرادی که به تعدیل سطوح حداقل مزد مشغول هستند سودمندتر خواهد بود. شاخص‌های بهای مصرفی در سطح عمومی مناسب کمتری دارد، زیرا بر اساس سبد کالاها و خدمات مصرفی گسترده وسیع‌تری از خانوارها شکل گرفته و بنابراین تعبیر در "هزینه زندگی" خانوارهای کم‌درآمد را اندازه‌گیری نمی‌کند.

تغییر در "سبد کالاها و خدمات" باید در زمان تجدید نظر در سطح حداقل مزد باشد. آمارگیری‌های جدید هزینه و درآمد خانوار اطلاعات جدیدی از ترکیب متوسط کالاها و خدمات خریداری شده توسط خانوارهای کم‌درآمد را فراهم می‌سازد. این امر نه تنها به تغییر نظام وزن‌دهی در شاخص قیمت مصرفی برای خانوارهای کم‌درآمد و در نتیجه تغییر در اندازه‌گیری تغییرات قیمت، بلکه به ارزیابی مجدد محدوده‌ای که نیازهای اساسی برآورده

- تغییرات در ارزش تولیدات صنعتی به قیمت ثابت؛
- تغییرات در ارزش تجارت خارجی به قیمت ثابت.

شاخص‌های اجتماعی از توسعه اقتصادی می‌تواند شامل آمارهای زیر باشد که از سرشماری و آمارگیری‌های جمعیت به دست می‌آیند:

- تغییرات در نسبت کودکان حاضر در مدرسه
- تغییرات در نرخ باسوادی
- تغییرات در تعداد سرانه مدارس و بیمارستان‌ها
- تغییرات در دستیابی به تسهیلات اجتماعی منتخب (آب لوله‌کشی، بازارها، مدارس، بیمارستان‌ها، خدمات پستی، خدمات آتش‌نشانی، خدمات پلیسی)

در حوزه فعالیت اقتصادی، موارد زیر باید مد نظر قرار گیرند:

- تغییرات در نرخ بیکاری؛
- تغییرات در درصد افراد شاغل در بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات.

همچنین آمارهایی از بهره‌وری نیروی کار، و به‌ویژه تغییرات در مقادیر واقعی ارزش افزوده و بازده هر شاغل مورد نیاز است. این داده‌ها برای صنایع و نواحی مختلف مورد نیاز است، زیرا خلاصه داده‌های بهره‌وری پوشش دهنده کلیه صنایع و نواحی ممکن است برای تعیین حداقل مزد نامناسب، بد، یا گمراه کننده باشد. فعالیت‌های دارای مزد پایین، عموماً بسوی بهره‌وری کم می‌گریند. در نتیجه، بنا نهادن حداقل مزد بر روی سطح ملی ارقام بهره‌وری، ممکن است بار سنگینی بر فعالیت‌هایی که

مزدهای آنها نزدیک سطوح حداقل مزد است، ایجاد نماید.

آمارهای بهره‌وری کار را می‌توان از سرشماری‌ها یا آمارگیری‌های نمونه‌ای تولید صنایع بدست آورد.

آمارهای حساب‌های ملی نیز می‌توانند با فراهم کردن برآوردهایی از ارزش افزوده هر شاغل کمک کننده باشند، ولی این برآوردها بیشتر کلی بوده و برای فعالیت‌ها و نواحی خاص کمتر مشخص هستند.

بطور عمومی تعداد کمی از کشورهای در حال توسعه دارای آمارهایی از بهره‌وری کار هستند. بیشتر کشورها برنامه‌ای برای آمارگیری کارگاهی که تولید فعالیت‌ها را پوشش دهد ندارند، گرچه طرح‌های زیادی برای انجام آن دارند. سازمان بهره‌وری آسیایی^۹ (مستقر در ژاپن) آمارهای بهره‌وری را برای بیشتر کشورهای آسیا و اقیانوسیه (APO، ۱۹۹۵) بر اساس برآوردهای حساب‌های ملی و برآوردهای اشتغال تولید می‌کند. منابع اصلی این برآوردها در نشریات APO معین نیست، و به‌ویژه برای کشورهای که داده‌های قابل اعتمادی در این حوزه ندارند، سودمند خواهد بود.

همانطور که توروی^۹ (۱۹۹۰) شرح داده است، "دستورالعملی رسمی برای این موضوع (بهره‌وری کار) وجود ندارد، و در چند سال آینده نیز توسعه داده نخواهد شد." مقالات دکتر توروی رهنمون‌هایی برای آمارشناسان فراهم ساخته و در بیشتر کشورها بطور گسترده‌ای توزیع شده است.

- همچنین عوامل اقتصادی، توانایی کارفرمایان برای پرداخت حداقل مزد تعیین شده را تحت تاثیر قرار می‌دهد. ارزیابی کمی این توانایی می‌تواند مشکل باشد، ولی باید شامل اندازه‌گیری سطح پرداخت مزد نسبت به موارد زیر باشد:
- پرداختی‌های دیگر، به‌ویژه سایر هزینه‌های کار (شامل هزینه تامین اجتماعی سهم کارفرمایان و سایر

هزینه‌های غیر مزدی مرتبط با اشتغال نیروی کار) و

- پرداخت‌های سایر عوامل تولید (سود، بازگشت سرمایه‌گذاری و غیره).

چون توانایی پرداخت کارفرمایان بین کارگاه‌های با بعد مختلف تفاوت زیادی دارد، این شاخص‌ها تا سر حد امکان، کارگاه‌ها و بنگاه‌های کوچک به علاوه کارگاه‌های بزرگ را پوشش می‌دهد و توجه ویژه‌ای به سطح پرداخت به کارگران غیر ماهر دارد. این داده‌ها می‌تواند از آمارگیری‌های هزینه کار و آمارگیری‌های اشتغال و مزد از کارگاه‌ها بدست آید.

مانند داده‌های بهره‌وری، آمارهای پرداخت‌های مزدی نسبت به پرداخت‌های سایر عوامل تولید، برای فعالیت‌ها و صنایع مختلف در بیشتر کشورهای در حال توسعه، بصورت منظم در دسترس نیست.

۴- آمارهای مورد نیاز برای تعدیل حداقل مزد

روش‌ها یا نظام‌های استفاده شده برای تعیین یا تعدیل حداقل مزد متضمن آن است که تصمیماتی درباره پوشش حداقل مزد بر حسب شاخه‌های فعالیت اقتصادی، کارگران، نواحی و غیره و بر اساس تعدیل حداقل مزد گرفته شود. آمارها و جزییات آنها برای پشتیبانی این جنبه مورد نیاز است.

زمانی که سطح حداقل مزد تعیین شد، هنوز بررسی و کنترل موارد ذکر شده و تصمیم‌گیری درباره زمان و چگونگی تعدیل حداقل مزد ضروری است. یک عامل اضافی که در تعدیل حداقل مزد تعیین شده باید مد نظر قرار گیرد تغییر در سطوح قیمت است، زیرا مزد در گذشته تعیین می‌شود.

مساله دیگری که باید در نظر گرفت نیاز به حداقل مزدهای متفاوت با توجه به گروه‌های فعالیت، مکانی، و یا شغلی می‌باشد. برای ارزیابی این امر به در نظر گرفتن آمارها با توجه به هر یک از این گروه‌های مختلف نیاز است.

اقتصادی و غیره را در سطح قابل قبولی از جزییات نمی‌دهد. HIES روش پرهزینه‌ای برای جمع‌آوری آمارهای مزد است و در بازه‌های زمانی طولانی (هر پنج یا ده سال) انجام می‌شود. این آمارگیری‌ها اغلب نیازمند مصاحبه‌های فراوان توسط پرسشگران است. و تصویری لحظه‌ای از نیازها و استانداردهای زندگی گروه‌های جمعیتی در نقطه زمانی معین فراهم می‌کند، اما اطلاعاتی برای تجزیه و تحلیل روند مزد، که تعداد دفعات آمارگیری بیشتری مورد نیاز است، فراهم نمی‌کند.

به رغم این مشکلات، HIES داده‌هایی فراهم می‌کند که برای تعیین مصرف خانوار و سایر مولفه‌های عمده حساب‌های ملی، تعلق واقعی مالیات‌ها (مستقیم یا غیر مستقیم)، وزن‌دهی استفاده شده در شاخص‌های قیمت مصرفی و نظایر آن ضروری است. آنها منابعی غنی از اطلاعات شخصی مکمل (شامل سطح تحصیلات، تعداد وابستگان، وضع مهاجرت، وضع نژادی) هستند، که ممکن است از آمارگیری‌های کارگاهی قابل دسترسی نباشد و برای تعیین حداقل مزد مورد نیاز هستند.

به نظر می‌رسد آمارگیری‌های نمونه‌ای نیروی کار (LFSS) و آمارگیری‌های خانوار مرتبط با آن، نسبت به HIES منبع مناسب‌تری از داده‌های مزد و حقوق و ساعات کار باشد. این آمارگیری‌ها بجای خانوار، بر فرد و ویژگی‌های فعالیت اقتصادی انجام شده توسط افراد عضو خانوار تاکید دارند. آنها داده‌هایی از سطح و روند اشتغال، بیکاری و در برخی مواقع اشتغال ناقص فراهم می‌کنند، و به این وسیله بخشی از معیار ۶ توصیه‌نامه شماره ۱۳۵ را برآورده می‌سازند، و اغلب داده‌هایی از مزد و حقوق و ساعات کار در فعالیت اصلی و دوم نیز فراهم می‌کنند. آنها تنها منبع اطلاعات از اشتغال اتفاقی، تصادفی یا موقت، درآمدها و ساعات کار، به دلیل مناسب نبودن روش آمارگیری کارگاهی می‌باشد.

فراهم می‌سازد. آنها آمارهایی از توزیع خانوارها بر حسب منبع درآمد (اشتغال مزدبگیری، درآمد خوداشتغالی، درآمد دارایی، انتقال‌ها شامل مزایای تامین اجتماعی و غیره) و گروه‌های درآمد فراهم می‌کند، بنابراین نیاز معیارهای ۱ و ۵ را برآورده می‌سازد. همچنین HIES منبع اصلی داده‌های استفاده شده برای بدست آوردن وزن‌ها، یا هزینه نسبی یا اشتراک مصرف، کالاها و خدمات مصرفی کارگران و خانواده آنها می‌باشد، و برای ایجاد شاخص قیمت مصرفی استفاده می‌شود (معیار ۳).

داده‌های درآمد خانوار بطور عمومی، با هدف توزیع درآمد یا برای تجزیه و تحلیل هزینه و درآمد یا بودجه خانوار گردآوری می‌شود. هرچند گردآوری داده‌های تفصیلی از اشتغال و ارتباط بین اشتغال و درآمد از اهداف HIES نیست. حتی وقتی داده‌های جزیی از فعالیت اقتصادی، شغل و درآمد از اشتغال مزدبگیری از هر عضو خانوار جمع‌آوری می‌گردد، واحد تجزیه و تحلیل HIES خانوار و نه افراد است. به ندرت داده‌هایی از ساختار مزد و مدت کار برحسب ساعات کار فردی جمع‌آوری می‌شود، ولی در عوض داده‌هایی از مقدار اشتغال بر حسب تعداد روز یا هفته جمع‌آوری می‌گردد. بطور مشابه اطلاعات تفصیلی از بازه مزدبگیری که درآمدشان از کارمزدی است جمع‌آوری نمی‌شود، و تنها مقدار کل دریافت شده از کارمزدی در دسترس است. به این دلایل، تحلیل معنی دار ارتباط بین مزد و اشتغال مشکل خواهد بود.

اطلاعات بدست آمده توسط HIES از سطوح درآمد مزدی، اغلب در سطح قابل قبولی از دقت نیست، و به دلیل مقاومت پاسخگویان در افشای این اطلاعات خصوصی برای پرسشگران، باعث ایجاد اریبی و خطاهای غیرنمونه‌گیری می‌شود. اندازه نمونه اغلب اجازه طبقه‌بندی داده‌ها برحسب صنعت، فعالیت

این آمارها ممکن است در دسترس نباشد (به عنوان مثال، بهره‌وری گروه‌های شغلی خاص، تغییرات قیمت با توجه به ناحیه جغرافیایی خاص). گرچه آمارگیری‌های کارگاهی برآوردهای طبقه‌بندی شده بسیاری بر حسب شاخه فعالیت اقتصادی (فعالیت) فراهم می‌کند، که نیاز کاربران در این زمینه را برآورده می‌سازد. کاربران باید اطمینان داشته باشند که نیازهای آنها در یک نظام جدول‌بندی برای آمارگیری‌های جدید پیش‌بینی شده است.

۵- منابع داده مختلف - توصیف و ارزیابی

این بخش منابع مختلف داده ذکر شده را توصیف و ارزیابی می‌کند. این منابع عبارتند از:

- آمارگیری‌های خانوار (مانند آمارگیری‌های هزینه و درآمد و آمارگیری‌های نیروی کار، سرشماری‌های جمعیت؛
- آمارگیری‌های کارگاهی (مانند سرشماری و آمارگیری‌های صنایع، سرشماری و آمارگیری‌های کشاورزی، آمارگیری‌های هزینه کار، آمارگیری‌های مزد در مشاغل)؛
- رکوردهای اداری (مانند رکوردهای مالیاتی و تامین اجتماعی).

۵-۱- آمارگیری‌های خانوار

آمارگیری هزینه و درآمد خانوار (HIES) منبعی غنی از اطلاعات اقتصادی-اجتماعی برای ارزیابی شرایط و سطوح زندگی خانوارها و تعیین نیازهای اجتماعی است. این آمارگیری‌ها عموماً بر بدست آوردن داده‌هایی از سطح درآمد خانوار و مولفه‌های اصلی آن، به علاوه داده‌هایی از ارتباط بین درآمد و هزینه خانوار متمرکز می‌شوند. بنابراین HIES داده‌های مورد نیاز برای ارزیابی نیازها و الگوی مصرف کارگران و خانواده‌های آنها، تهیه و ارائه مزایای تامین اجتماعی و استانداردهای زندگی در نزد گروه‌های مختلف اقتصادی-اجتماعی را

داده‌های مزد جمع‌آوری شده توسط این آمارگیری‌ها، می‌تواند به ویژگی‌های جمعیت شناختی و سایر جنبه‌های افراد شاغل، به علاوه ویژگی‌های اقتصادی-اجتماعی خانوار مرتبط گردد.

همانند کلیه تحقیقات میدانی که شامل سوالاتی از مزد و یا درآمد هستند، این آمارگیری‌ها در خطر اربیبی، کم برآورد کردن یا کم گزارش دادن، و خطاهای غیرنمونه‌گیری هستند. هرچند می‌توانند اطلاعات تفصیلی از ساختار درآمد از اشتغال مزدبگیری برحسب مولفه‌های اصلی (مزد پایه، فوق‌العاده و پاداش‌های اضافی، پرداخت‌های جنسی) را که برای تعیین حداقل مزد و توزیع شاغلین برحسب مزد مناسب است، مهیا سازند.

در سرشماری جمعیت، وضعیت بین کشورها اختلاف زیادی دارد. در حالی که به نظر می‌رسد برخی کشورها در ترکیب داده‌های درآمد از منابع مختلف (یعنی درآمد از اشتغال مزدبگیری و خوداشتغالی، درآمد دارایی و غیره) با داده‌های ویژگی‌های جمعیت فعال اقتصادی جاری یا معمولی و داده‌های ساعات کار موفق هستند، سایر کشورها تمایلی به قرار دادن سوالاتی درباره درآمد در پرسشنامه سرشماری خود ندارند. هرچند اطلاعات مزد جمع‌آوری شده در سرشماری می‌تواند شناختی از توزیع درآمد در میان گروه‌های کوچک مختلف از جمعیت، نواحی مختلف و غیره فراهم کند. به‌ویژه داده‌های سطوح درآمد می‌تواند به شناخت محل ناتوانان کمک کند و یک ورودی برای استقرار حداقل مزد (و سایر برنامه‌های پشتیبانی و رفاهی) باشد. به رغم خطر بی‌پاسخی، خطای پاسخ‌ها، بار اجرا و گرایش واضح در فهم مزدها، سرشماری امکان دسترسی به داده‌های نواحی کوچک و گروه‌های کوچک جمعیت را مهیا می‌سازد، که می‌تواند مکمل داده‌های جزئی سایر آمارگیری‌ها، برای نواحی و گروه‌های بزرگ باشد

(توصیه‌های سازمان ملل برای سرشماری خانه‌ها و جمعیت در سال ۲۰۰۰، که شامل توصیه‌هایی در این زمینه است را ببینید).

۵-۲- آمارگیری‌های کارگاهی

آمارگیری‌های کارگاهی منبع قابل اعتمادی از اطلاعات مزد پرداخت شده به گروه‌های مختلف شاغلین (معیار ۲) فراهم می‌کند. این آمارها را می‌توان به راحتی برحسب فعالیت اقتصادی و منطقه جغرافیایی تعیین نمود. اطلاعات معمولاً بر اساس رکوردهای کسب و کار یا فهرست‌های پرداخت مزد شکل گرفته و بنابراین به سادگی قابل دسترسی است. همچنین آمارگیری‌های کارگاهی قابل اعتمادترین منبع از اطلاعات بهره‌وری کار و توانایی کارفرمایان در پرداخت حداقل مزد می‌باشد (معیار ۶). هرچند برای تعیین حداقل مزد، مناسب بودن داده‌های بدست آمده، به نوع و روش آمارگیری و فعالیت و بعد اشتغال واحدهای مشمول بستگی دارد (پاراگراف بعدی را ببینید).

بسیاری از کشورها آمارگیری‌های منظمی (یعنی ماهانه، فصلی، نیم ساله یا سالانه) از اشتغال، درآمدها و ساعات کاری، که از لیست حقوق به عنوان منبع اطلاعات مزدی استفاده می‌کنند، انجام می‌دهند. بطور کلی مجموع مزد نقدی پرداخت شده (با اطلاعاتی از تعداد کمی از مولفه‌ها) و کل روزها و ساعات کار از رکوردهای لیست حقوق قابل دسترسی است. گهگاه داده‌هایی نیز از پرداخت‌های جنسی، و پاداش و مزایای سالانه فراهم می‌شود. این آمارگیری‌ها بطور عمومی برای جمع‌آوری داده‌های افراد شاغل و مشاغل خاص تلاشی نمی‌کنند. در نتیجه، داده‌های مفیدی برای توزیع شاغلین برحسب سطح درآمد و ساعات کار و توزیع درآمدها بر حسب مشاغل فردی فراهم نمی‌کنند.

منابع سودمندتر اطلاعات آمارگیری از مزد در مشاغل است. هدف اصلی این آمارگیری‌ها گردآوری اطلاعاتی از نرخ متوسط مزد و ساعات معمول کار، یا متوسط درآمدها و ساعات کار (ساعات پرداخت شده یا ساعتی که واقعا کار شده است)، برحسب شغل یا گروه‌های شغلی در فعالیت-های اصلی می‌باشد. مشاغل معمولاً بر اساس حرفه، تخصص یا نوع کار انجام شده طبقه‌بندی شده و بهترین واحد برای داده‌هایی که می‌تواند بدست آورد می‌باشد. این آمارگیری‌ها می‌توانند داده‌هایی از نرخ زمانی مزد برای مزدبگیران، نرخ مزد مقاطعه کاران، و میزان حقوق شاغلین حقوق-بگیر فراهم کند که عموماً برای جوانان و بزرگسالان، مردان و زنان بصورت مجزا طبقه-بندی شده است، و در نتیجه ارتباط مستقیم با کارگاه یا بازنگری حداقل مزد دارد.

آمارگیری‌های طراحی شده برای جمع‌آوری داده‌های ساختار اشتغال و مزد در اغلب کشورهای در حال توسعه اجرا نمی‌شود. هرچند ارتباط مستقیمی با کارگاه‌های حداقل مزد دارند. آنها شامل پرسش‌های عمیقی از ساختار و توزیع مزد و شرایط کار هستند و آمارهای گردآوری شده توسط این آمارگیری‌ها عوامل اصلی تاثیرگذار بر سطح، توزیع و روند مزدها را آشکار می‌سازد. توجه اصلی بر فرد شاغل متمرکز است و اطلاعات مزد و ساعات کار با توجه به ویژگی‌های شاغلین مانند جنسیت، سن، تحصیلات، سطح مهارت، طول خدمت، ماهیت اشتغال و شغل جمع‌آوری می‌گردد. پس این آمارگیری‌ها داده‌هایی تفصیلی از نرخ مزد با توجه به مشاغل فردی فراهم می‌کنند، که می‌تواند به عنوان شاخصی از سطوح مزد کارگرانی که محتمل است توسط استقرار یا تعدیل حداقل مزد تحت تاثیر قرار بگیرند استفاده گردد. آمارگیری‌های ساختار مزد

پرداخت مزدهای کم و ناروا محافظت کردند و حداقل مزد برای آنان به عنوان چتر حمایتی عمل خواهد کرد. ارزیابی توانایی کارفرمایان آنها برای پرداخت حداقل مزد و تاثیر این مزد بر سطح اشتغال و شرایط اشتغال کارگران می‌تواند دارای اهمیت یکسانی باشد.

اطلاعات کارگاه‌های کوچک و ثبت نشده توسط ترکیبی از آمارگیری‌های خانوار و کارگاه، یا آمارگیری از کارگاه‌ها یا فعالیت اقتصادی خانوار، همانطور که در آیین‌نامه مربوط به آمارهای اشتغال در بخش غیررسمی (پژوهشنامه آمارهای کار ۱۹۹۳-۲) توصیه شده، بهتر می‌تواند جمع‌آوری گردد.

منبع ممکن دیگر برای داده‌های اساسی سطوح و توزیع مزد، سرشماری‌ها و آمارگیری‌های کشاورزی است. این آمارگیری‌ها (که اغلب از روش آمارگیری خانوار برای شناخت کارگاه‌های کشاورزی استفاده می‌کند) اطلاعاتی از کار اجاره‌ای و مزد کارگران کشاورزی، نقدی و جنسی، فراهم می‌کنند که می‌تواند با ماهیت اشتغال (دائمی، موقت، اتفاقی) و تعداد روزها یا ساعات کار مرتبط گردد. بطور عمومی اطلاعاتی از نرخ مزدی که در واقع به کارگران کشاورزی پرداخت شده و توزیع آنها فراهم می‌کنند.

در زمان فقدان آمارگیری‌های کارگاهی ذکر شده، بررسی مزدهای پرداختی و شرایط مالی همه یا نمونه‌ای از کارگاه‌های صنعتی می‌تواند اجرا شود، و داده‌های اقتصادی بصورت مستقیم توسط پرسشنامه‌های طراحی شده بدست آید.

۵-۳- رکوردهای اداری

داده‌های مزد از سایر منابع موجود، مانند مالیات بر درآمد و نظام تامین اجتماعی، و گزارش‌های بازرسی کار نیز می‌توانند بدست آیند.

حقوق به علاوه سهم کارفرمایان در تامین اجتماعی و طرح‌های بازنشستگی) به عنوان بخشی از سایر ورودی‌ها، که برای تجزیه و تحلیل عوامل مختلف تاثیرگذار بر رشد تولید و سهم ورودی کار در برابر سایر عوامل تولید را فراهم می‌کنند، داده‌ها معمولاً با جزییات کافی برای تهیه ارقام مولفه‌های مختلف مزد و اطلاعاتی از جنسیت، سن، شغل، مهارت، تحصیلات شاغلین در این آمارها جمع‌آوری نمی‌شود. هرچند تجزیه و تحلیل‌های مختلفی، مانند سهم مزد یا جبران خدمت شاغلین در فروش و هزینه‌های تولید کل، و سایر شاخص‌های اقتصادی مانند شرایط رقابتی، دورنمای اقتصادی و سطوح مزایا می‌تواند با این داده‌ها انجام شود.

باید توجه داشت که در عمل، اکثریت آمارگیری‌های کارگاهی موجود مرتبط با کارگاه‌های با بعد بزرگ و متوسط (یعنی کارگاه‌های دارای تعداد معینی شاغل) یا کارگاه‌های ثبت شده در بخش رسمی یا مدرن هستند، که بیشترین ارتباط را با کاربرد و کنترل سطوح حداقل مزد دارد. کارگاه‌های کوچکتر یا ثبت نشده، و به‌ویژه آنهایی که در بخش غیررسمی هستند، تمایل دارند در این آمارگیری‌ها نباشند. احتمال بیشتری دارد در این کارگاه‌ها کارگران اتفاقی و اعضای خانواده مشغول بکار باشند، و کمتر احتمال دارد با تعیین حداقل مزد تحت تاثیر قرار بگیرند.

هرچند کارگران اتفاقی، کارگران شاغل در کارگاه‌های کوچک یا کارگران شاغل به مدت کمتر از مدت معمول کار، که احتمال بیشتری دارد در کارگاه‌های خانوادگی یا بخش غیر رسمی شاغل باشند، از نوع کارگرانی هستند که ممکن است در فقدان قانون مزدی موثر (توسط توافق‌های دسته جمعی یا سایر موارد) تحت تاثیر قرار بگیرند. این کارگران باید در برابر خطر

داده‌های جامعی برای اجرای آمارگیری‌های بعدی مزد مشاغل فراهم می‌کند.

آمارگیری‌های هزینه کار، برآوردهایی از ساختار هزینه کار و اهمیت نسبی هزینه‌های کارفرمایان تحت هر مولفه (مزد مستقیم برای زمان کار شده یا انجام کار، مزد غیرمستقیم برای زمان کار نشده و هزینه‌های تامین اجتماعی سهم کارفرمایان، در برابر سایر هزینه‌های کار غیر مزدی مانند آموزش فنی و حرفه‌ای، خدمات رفاهی، مخارج حمل و نقل، مالیات‌های کار، و غیره) فراهم می‌کند، که تاثیر و فشار حداقل مزد یا مزد پایه بر کل هزینه کار را نشان می‌دهد. بهتر خواهد بود که برآوردهایی برای هر فعالیت و برحسب منطقه جغرافیایی، بعد و سایر ویژگی‌های کارگاه، جهت ارزیابی ظرفیت نسبی این زیرگروه‌ها برای پذیرش استقرار یا تعدیل حداقل مزد بدست آوریم. متأسفانه بخش عمده‌ای از کشورهای در حال توسعه آمارگیری هزینه کار را انجام نمی‌دهند و اطلاعات مشابه یا تکمیلی می‌تواند از سرشماری یا آمارگیری‌های صنعتی بدست آید.

بیشتر کشورها سرشماری و آمارگیری‌های صنعتی را انجام می‌دهند. این سرشماری‌ها اغلب محدود به فعالیت‌های معدن، ساخت و تولید، عرضه آب، تولید برق و فعالیت‌های ساختمانی می‌باشد، و سایر بخش‌های فعالیت که تعداد زیادی از مزدبگیران کم درآمد در آن مشغول بکارند (مانند خرده فروشی، کشاورزی و خدمات شخصی) را مستثنی می‌کنند. به علاوه، این آمارگیری‌ها به ندرت برای فراهم کردن برآوردهای منطقه‌ای طراحی می‌شوند. هدف اصلی این سرشماری‌ها بدست آوردن داده‌های آماری از ورودی، بازده، ارزش افزوده، شکل‌گیری سرمایه و غیره است. و عموماً داده‌هایی از شاخص مزد "جبران خدمت شاغلین" استفاده شده در حساب‌های ملی (یعنی مزد و

رکوردهای مالیات بر درآمد منبع دیگری از اطلاعات درباره توزیع و سطح متوسط درآمد شخصی می‌باشد. برای بیشتر کشورهای در حال توسعه، نظام مالیاتی، درآمد کمتر از حد معینی را منظور نمی‌کند. این امر جای بحث دارد که آیا داده‌های درآمد بدقت گزارش شده، و چه تعداد از آنهایی که بالاتر از حد درآمد هستند، در عرضه اطلاعات از قلم افتاده‌اند. تاخیر در گزارش و پردازش اطلاعات مالیاتی نیز بر بجایی، و در نتیجه سودمندی این نتایج تاثیرگذار است. با این وجود برای کشورهایی که پوشش معقولی از مزدگیران در نظام مالیاتی خود دارند، توصیه می‌شود که درآمدی گزارش شده برای نشان دادن توزیع مزدگیران بر حسب درآمد و شاخص‌های مختلف توزیع (شامل نما، میانگین، میانه و سایر چندک‌ها) تجزیه و تحلیل شود.

اطلاعات خانوارهای کم درآمد نیز می‌تواند در ضمن گزارش‌دهی طرح تامین اجتماعی بدست آید. آمارهایی از این نوع، توسط وسعت اجرای طرح تامین اجتماعی و تعاریف و مفاهیم بکار رفته در پشتیبانی‌های قانونی طرح محدود می‌گردد. کاربران این داده‌ها باید از این محدودیت‌ها و استفاده مناسب از آن آگاهی یابند. پوشش آنها محدود است و شاغلین کم درآمد، یا شاغلینی که کمتر از تعداد ساعت یا تعداد هفته معینی کار می‌کنند، ممکن است در این آمارها وجود نداشته باشند و مقادیر ثبت شده ممکن است دارای حد بالا یا پایین باشد. به علاوه، دسترسی به این اطلاعات ممکن است توسط قانون یا اصل محرمانه بودن اطلاعات محدود گردد. به طور کلی، تعیین افرادی که حداقل مزد را دریافت می‌کنند، توسط منبع تامین اجتماعی مشکل است.

بازرسان کار می‌توانند اطلاعاتی از مزد کارگران غیرماهر در طول بازرسی بدست آورند و این اطلاعات را در گزارش‌هایشان ذکر نمایند.

آمارهای موجود در این گزارش‌های بازرسی می‌تواند بیشتر از سایر منابع آریبی داشته باشند، زیرا بازرسی‌ها ممکن است در انواع خاصی از کارگاه‌ها (مانند آنهایی که مظنون به نقض قانون کار هستند، آنهایی که در گروه‌های صنعتی خاصی فعالیت می‌کنند، یا آنهایی که برای بازرسان در دسترس‌تر هستند) به تعداد بیشتری انجام شود.

برای آنکه آمارهای مزد بدست‌آمده از منابع اداری برای تعیین حداقل مزد سودمند باشد، داده‌های ساختار مزد باید به حد کافی تفصیلی (مزد پایه، پرداخت جنسی، پاداش و مزایای اضافی) بوده و حداقل بر اساس فعالیت، وضع شغلی و شغل یا گروه شغلی قابل طبقه‌بندی باشد. در غیر این صورت حداقل می‌تواند اطلاعاتی از سطح عمومی مزدهای پرداختی در کشور فراهم کنند و نیازمندی‌های معیار ۲ توصیه‌نامه شماره ۱۳۵ را مهیا سازند.

رکوردهای اداری محدودیت‌هایی دارند که به طور معمولی در نظام اداری وجود دارد. تعریف مزد یا درآمد ممکن است از آنچه در برنامه‌های آماری مزد پذیرفته شده متفاوت باشد. اطلاعات خیلی کمی از ساعات کار در دسترس است، هرچند بازگشتی‌های مالیات و تامین اجتماعی ممکن است، اطلاعاتی از مدت کار برحسب ماه یا هفته فراهم کند. ILO/EASMAT بیشتر نقاط ضعف و قوت استفاده از نظام اداری به عنوان منبع آمارهای کار را بیان کرده، و برای کشورهای در حال توسعه رهنمون‌هایی برای گردآوری و ارایه آن مهیا ساخته است.

۶- ملاحظات پایانی

ارزیابی تاثیر حداقل مزد بر سطح اشتغال مساله‌ای پیچیده و باعث ایجاد تعداد زیادی مقاله و بحث‌های فراوان شده است. تجزیه و تحلیل‌ها می‌توانند بر پایه یافته‌های مطالعات موجود و آزمون

سری‌های آماری مختلف بکار رفته برای تشخیص این مسایل، یا ارزیابی تاثیر بوسیله مدل‌های اقتصادسنجی شکل گیرد. بیشتر اوقات، مراجع ملی به تعداد محدودی از شاخص‌ها، مانند روندها و توزیع مزد جاری و متوسط مزد واقعی، کل درآمد ملی و اشتغال مزدگیری، در سطح ملی یا منطقه‌ای، برای بخش‌های مهمتر اقتصادی، گروه‌های مختلف جمعیتی (مانند جوانان، کارگران غیرماهر، کارآموزان و ...)، برای شناخت روابط درونی ممکن بین سطوح مزد و سطوح اشتغال و بیکاری و تغییرات آن در طول زمان، و برای ارزیابی اینکه آیا افزایش مزد گروه‌های خاص تاثیر زیان‌آوری بر وضعیت اشتغال دارد، تکیه دارند.

بطور خلاصه یک نظام تعیین حداقل مزد به نظامی از آمارهای کار بر پایه برنامه‌ای از آمارگیری‌های کارگاهی منظم، آمارگیری متعددی نیروی کار از خانوارها، و به تعداد کمتری آمارگیری‌های هزینه و درآمد خانوار، و گردآوری مرتب آمارهای نظام اداری نیازمند است. آمارهای مختلف در جدول ۱ خلاصه شده است. این مقاله می‌کوشد انواع آمارهایی که ممکن است در تعیین و تجدید نظر حداقل مزد مفید باشد را مطرح نماید. برخی توضیحات عمومی در دسترسی احتمالی به چنین آمارهایی در نظام آماری کشورهای در حال توسعه وجود دارد، و بنابراین نیاز به توسعه آماری در برخی حوزه‌ها باید شناخته شود. کشورهایی که بطور منظم آمارهای پایه نیروی کار را که در مقاله‌نامه آمارهای کار ILO، در سال ۱۹۸۵ (شماره ۱۶۰) و توصیه‌نامه آمارهای کار در سال ۱۹۸۵ (شماره ۱۷۰) مشخص شده جمع‌آوری، تالیف و منتشر می‌سازند، خواهند توانست بیشتر، اگر نه همه، آمارهای مورد نیاز برای تعیین حداقل مزد را مهیا سازند. □

جدول ۱: آمارهای مورد نیاز برای اندازه‌گیری معیارهای تعیین حداقل مزد

ملاحظات	منابع ممکن	هدف	انواع آمار	معیار
- پیچیده و سنگین، اغلب بصورت ۱۰ ساله انجام می‌شود، اما منبعی غنی از اطلاعات است - دارای محدودیت‌هایی در پوشش، تعریف، پایداری و غیره	- آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار - سایر منابع از توزیع درآمد (مانند آمارهای مالیات بر درآمد)	- اندازه‌گیری توزیع و متوسط درآمد خانوار	- داده‌های سطح فقر، بصورت عمومی و بویژه خانوارهایی که درآمدشان از مزدبگیری است - متوسط هزینه برحسب خانوارهای کم‌درآمد از متوسط کالاها و خدمات مصرفی خانوار - داده‌های مرتبط (میلنگین بعد خانوار)	۱. برآورده ساختن نیازهای خانوارهای کارگری
- پیچیده و سنگین، اغلب بصورت ۱۰ ساله انجام می‌شود، اما منبعی غنی از اطلاعات است - در بیشتر کشورها در دسترس است	- آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار - سرشماری و آمارگیری خانوار و نیروی کار	- اندازه‌گیری ساختار هزینه خانوار (خوراکی یا سبک کالاها و خدمات) - اندازه‌گیری متوسط، توزیع و سرانه درآمد خانوارها برای گروه‌های مختلف از خانوارها	- توزیع مزد و متوسط مزدها بصورت عمومی و برای کارگران غیرماهر در گروه‌های مختلف فعالیت، مکان‌ها و مشاغل	۲. سطح عمومی مزدها
- هم‌اکنون در بیشتر کشورها در دسترس است - پیچیده و سنگین، اغلب بصورت ۱۰ ساله انجام می‌شود، اما منبعی غنی از اطلاعات است	- شاخص بهای مصرفی - آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار	- اندازه‌گیری تغییر قیمت - اندازه‌گیری تغییرات در ساختار الگوی متوسط هزینه خانوار	- اندازه‌گیری تغییرات در قیمت - متوسط هزینه بر حسب انواع خاصی از خانوارها	۳. هزینه زندگی و تغییرات آن
- دارای محدودیت در پوشش، تعریف و پایداری	- داده‌های بدست آمده از نظام تامین اجتماعی	- اندازه‌گیری دسترسی به مزایای تامین اجتماعی و سایر شاخص‌های مبارزه با فقر	- سطح و توزیع مزایای پرداختی به انواع مختلف استفاده‌کنندگان از مزایا	۴. مزایای تامین اجتماعی
- پیچیده و سنگین، اغلب بصورت ۱۰ ساله انجام می‌شود، اما منبعی غنی از اطلاعات است - در بیشتر کشورها در دسترس است - دارای محدودیت در پوشش، تعریف و پایداری	- آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار - سایر سرشماری‌ها و آمارگیری‌های خانوار - منابع اداری	- مقایسه استانداردهای زندگی گروه‌های مختلف آسیب پذیر	- داده‌ها برحسب هر یک از گروه‌های مختلف اجتماعی	۵. استانداردهای نسبی زندگی سایر گروه‌های اجتماعی
- پوشش محدود گروه‌های صنعتی، مستثنی شدن کارگاه‌های کوچک که داده‌های مزدی قابل اعتمادتر - نیاز است بر پایه منابع اصلی بمنظور برآورد معتبر شکل گیرد	- آمارگیری‌های کارگاهی از تولید صنعتی (ارزش افزوده و ارزش ورودی و خروجی) - آمارگیری‌های کارگاهی از تولید صنعتی (ارزش افزوده و ارزش ورودی و خروجی) - آمارگیری هزینه کار - آمارهای حساب‌های ملی	- اندازه‌گیری سطوح پرداخت نسبت به کارایی - اندازه‌گیری توانایی پرداخت کارفرمایان	- بهره‌وری کار، ارزش افزوده و بازده واقعی برای هر شاغل در صنایع و منطقه‌های مختلف - مزدهای پرداختی نسبت به سایر هزینه‌های کار (هزینه تامین اجتماعی و هزینه‌های غیر مزدی کار) و نسبت به بازگشتی‌های سایر عوامل تولید (سود، بازگشت سرمایه‌گذاری) و در صنایع و منطقه‌های مختلف	۶. عوامل اقتصادی (توسعه اقتصادی، بهره‌وری، اشتغال)

درآمد بالاتر از متوسط سرانه قرار دارند حداقل مزد یک "تور ایمنی" برای محافظت در مقابل مزدهای پایین ناروا فراهم می‌سازد، اما محدودیت‌های قابل توجهی در مخاطب قرار دادن مشکل فقر و نابرابری درآمد دارد.

۵- Starr

۶- این مجموعه "متوسط کالاها و خدمات خانوار" به عنوان خوراک یا "سبک کالاها و خدمات" نیز توصیف شده و در تهیه وزن‌های شاخص‌های قیمت استفاده می‌شود.

۷- Gross Domestic Product

۸- Asian Productivity Organization

۹- Turvey

۷- United Nations: Handbook of Population and Housing Censuses, Department for International Economic and Social Information and Policy Analysis (ST/ESA/ STAT/ SER. F/ ۵۴).

پانویس‌ها

۱- این مطلب ترجمه‌ای از مقاله ذیل است:

Pember, Robert J., and Marie-Thérèse Dupré, "Statistical Aspects of Minimum Wage Determination," Bulletin of Labour Statistics, No. ۳ (۱۹۹۷), entire issue.

۲- Eyraud

۳- International Labour Organization

۴- مزدبگیری که به اندازه حداقل مزد درآمد دارند، ممکن است در فقیرترین خانواده‌ها متمرکز نشده باشند به عنوان مثال ILO (۱۹۹۶) بیان داشته که در برزیل، کمتر از ۱۵ درصد مزدبگیری که به اندازه حداقل مزد درآمد دارند در کمترین ۲۰ درصد خانوارها برحسب سرانه درآمد و بیشتر از ۳۵ درصد خانوارها با

منابع

- Asian Productivity Organization: Comparative information on productivity levels and changes in APO member countries (Tokyo, ۱۹۹۵).
- Eyraud, F.: "Wage-fixing policies: Consequences on wage data gathering" in Bulletin of Labour Statistics ۱۹۹۲-۲.
- ILO: Minimum wage fixing in Brazil, Labour Law and Labour Relations briefing note No ۲, April ۱۹۹۶.
- ILO/EASMAT: Labour statistics based on administrative records: Guidelines on compilation and presentation (Bangkok, ۱۹۹۷).
- Starr, G.: Minimum wage fixing: An international review of practices and problems (Geneva, ILO, ۱۹۹۳).
- Turvey, R. (ed.): Developments in international labour statistics (Geneva, ILO, ۱۹۹۰).